

UNIUNEA EUROPEANĂ A GREFIERILOR

COMISIA „CARTEA VERDE”

Theresienstrasse 148, D – 80333 Munchen

Cartea verde

pentru un grefier european

Cuprins:

I.	Introducere	2
II.	Componentele atribuțiilor și formării profesionale a grefierului în Europa	6
III.	Statutul model al Uniunii Europene din 1995 – o încercare de armonizare a diferitelor funcții din Europa	13
IV.	Spectrul sarcinilor grefierului în Europa (Grefier european)	16
V.	Formarea profesională a grefierului în Europa	23
VI.	Efecte pozitive ale transferării de atribuții pentru un grefier european	29
VII.	Concluzii	40

I. INTRODUCERE

Impulsionați de ideea promovării conlucrării judiciare în Europa și a îmbunătățirii eficienței apropierii de cetățean a instanțelor din cadrul unui spațiu de juridic, Uniunea Europeană a Grefierilor (E.U.R.) a Comisiei Europene - Direcția Generală pentru Justiție, Libertate și Siguranță prezintă o carte verde pentru un grefier european. Aceasta are loc în baza unui acord cu departamentul de Justiție civilă.

Uniunea Europeană a Grefierilor ar dori ca în baza scopurilor sale statutare cu mandat politic și juridic să sprijine prin aceasta crearea, dezvoltarea și armonizarea sistemului de drept pe plan european și internațional, în vederea realizării de către Uniunea Europeană a unui spațiu de libertate, securitate și de drept.

Uniunea Europeană a Grefierilor în calitate de elaborator al cărții verzi pentru un Grefier european a fost înființată în anul 1967. În prezent este compusă din asociații de membrii din 16 țări, cum ar fi Belgia, Danemarca, Germania, Estonia, Finlanda, Franța, Italia, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Austria, Polonia, Portugalia, România, Suedia și Spania. Mai aparțin de ea asociații profesionale similare din state din afara Europei, cum ar fi Japonia, Mali, Maroc și Tunisia. Sunt asociații profesionale ale funcționarilor juridici superiori, care se ocupă de jurisprudență și/ sau de sarcini administrative.

Cu ajutorul cărții verzi se intenționează declanșarea unei discuții publice și științifice asupra creării unei noi imagini a profesiilor noi din Europa , ale Grefierului european și în acest scop să fie stabilite ținte fundamentale politico-juridice. Introducerea unui Grefier european va servi degrevării de sarcini pentru judecătore și judecători. Acestui Grefier european i se pot transfera sarcini ale judecătorului, pentru a decide independent în materie, dar cu luarea în

considerare a prevederilor specifice țării. Mult citata supraîncărcare a judecătoarelor și judecătorilor poate fi astfel contracarată în toate țările. În țările în care deja a fost introdusă instruirea profesională a grefierului, aceasta s-a remarcat ca fiind un factor al unei mai bune eficiențe a justiției. Acest lucru poate constitui și pentru Miniștrii din alte State Membre ale Uniunii Europene un impuls de a regândi sistemul național.

Grefierii sunt funcționari din sistemul judiciar, cărora inițial li se pot încredința atribuții ale judecătorului în vederea rezolvării lor în mod independent și sub proprie răspundere. În cadrul instanțelor ei aparțin de nivelul superior de competență. Angajarea în această profesiune presupune în general absolvirea a minimum 3 ani de învățământ superior de drept specializat. Formarea profesională în Statele membre este foarte diferită. De aceea trebuie armonizată pentru obținerea unei calificări profesionale unitare a Grefierului european: Scopul este ca într-un spațiu juridic unitar, atribuțiile grefierului să fie coordonate de către instanțe.

Prin luarea în considerare a structurilor juridice existente și a diferitelor sisteme de drept din țările Uniunii Europene, Grefierul european ca pregătire profesională poate fi definit astfel:

Grefierului european i se vor transfera atribuții juridice, precum și sarcini de grefier, care aparțin altor instituții decât cele judecătorești pentru a le rezolva independent și sub proprie răspundere. Este un organ de natură independentă a grefei. Deciziile sale sunt supuse numai legii și justiției.

Grefierul european trebuie să obțină un nivel de pregătire profesională unitară. Acest lucru poate fi obținut printr-o diplomă de licență în drept sau studii echivalente.

Prezenta carte verde cuprinde sarcinile actuale ale unui grefier sau ale unui funcționar similar din sistemul juridic al țărilor membre E.U.R. În preambul s-

a renunțat la redarea de detalii. Baza identificării problemelor o constituie un chestionar.

Atribuțiile pe care le va prelua un Grefier european sunt prezentate sub formă de propuneri.

Baza cărții verzi îl reprezintă Modelul de Statut pentru un Grefier european care a fost adoptat de E.U.R. în anul 1995 la Congresul de la Alicante - Spania, precum și recomandarea nr. R (86) 12 ale Comitetului de Miniștrii al Consiliului Europei către Statele membre, referitoare la anumite măsuri pentru rezolvarea și reducerea supraîncărcării instanțelor.

De fapt Modelul de statut menționat preia și cerințele din articolul 6 din Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale , în măsura în care se referă la o procedură publică corectă la o instanță competentă în cadrul unui termen adecvat.

În Modelul de statut pentru un Grefier european s-a reținut:

1. Mărirea permanentă a sarcinilor instanțelor determină luarea de măsuri, care să conducă la:

- a) mărirea eficienței instanțelor,
- b) garantarea pentru cetățeni a unui termen adecvat pentru obținerea unei sentințe judecătorești (art. 6 MRK) și
- c) utilizarea prelucrării electronice a datelor pentru intensificarea fazelor de lucru la instanțe.

2. Pentru introducerea funcției de Grefier european țările Europei orientate spre statul de drept s-au ghidat după recomandarea Comitetului de Miniștrii al Consiliului Europei nr. R(86) 12. În unele țări introducerea funcției de

Grefier european s-a dovedit a constitui o măsură corespunzătoare pentru realizarea scopului definit la punctul 1.

3. Corespunzător Recomandării nr. R (80) 3 a Consiliului Europei referitoare la pregătirea, cercetarea și formarea profesională în domeniul informatic și juridic, angajaților din justiție trebuie să li se asigure posibilități adecuate de pregătire și perfecționare profesională în domeniile sus specificate.

4. Este în interesul recunoașterii diplomelor (Directiva 89/48 a Comunității Europene) de a exista o reglementare unitară a instituției Grefierului european în ceea ce privește pregătirea profesională.

Pentru întocmirea Cărții verzi pentru un Grefier european, E.U.R. a înființat o grupă de lucru. Aceasta a cuprins colege și colegi din țările membre ale E.U.R. și anume din Belgia (*Joseph Horrion*), Danemarca (*Else Dankau*), Germania (*Stephan Emmeler*), Franța (*Jean- Jacques Kuster* concomitent și reprezentant al E.U.R. în Consiliul Europei), Austria (*Gerhard Scheucher*) și România (*Dumitru Fornea*) și Consiliul de conducere al Uniunii Europene a Grefierilor (*Președintele Thoman Kappl, Secretara generală Adelheid Hell și Trezorerul Harald Wilsch*).

II. COMPONENTELE ATRIBUȚIILOR ȘI FORMĂRII PROFESIONALE A GREFIERULUI ÎN EUROPA

În statutul model al grefierului / Rechtspfleger adoptat de Uniunea Europeană a Grefierilor din Justiție – Rechtspfleger în 1955 (vezi introducerea din prezenta carte verde) se enumeră anumite sarcini cu caracter judecătoresc, judiciar sau administrativ, respectiv cele care au fost exercitate de grefieri și de rechtspfleger-i până în 1995 în diferitele țări membre ale Uniunii Europene a Grefierilor (EUR).

Este vorba în esență de sarcinile care erau încredințate rechtspfleger-ilor germani sau austrieci. Într-adevăr, acestea au constituit baza statutului model al grefierului/rechtspfleger-ului european. Acest statut indica un nivel care trebuie atins, furniza un cadru pentru activitatea viitoare a EUR, servea drept termen de referință pe plan european. Dincolo de sarcini, el viza de asemenea formarea necesară și statutul adaptat unor astfel de funcții.

Vom vedea ce bilanț actualizat se poate face acum în țările membre ale EUR la peste douăzeci de ani de la adoptarea lui, pornind de la elementele vizate în statutul-model elaborat de uniunea noastră în 1995.

Bilanțul se referă la un recensământ efectuat pe baza unui chestionar adresat organizațiilor membre și a unei analize a evoluției, în raport cu statutul model, a funcțiilor exercitate de grefieri (șefi), rechtspfleger-i sau de cei cu profesii similare din statele membre. Elementele acestui chestionar se numără printre elementele constitutive ale cărții verzi elaborate de EUR.

\

RECENSĂMÂNT

Chestionarul transmis organizațiilor membre a permis efectuarea unui recensământ în rândul a 13 organizații membre, deci tot atâtea state europene, care au furnizat răspunsuri: Belgia, Danemarca, Germania, Estonia, Franța, Italia, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Austria, *Portugalia*, Spania, România.

El vizează trei domenii:

- competențele exercitate în materie de grațieri, în materie civilă, penală și administrativă;
- recrutare și formare;
- statutul de care beneficiază grefierii (șefi), rechtspfleger-i și cei cu profesii similare.

A) Competențele exercitate în materie de grațieri, în materie civilă penală și administrativă

Tabelul 1 prezintă răspunsurile furnizate în acest domeniu.

Statutul model de grefier/rechtspfleger european a enumerat o serie de competențe care puteau fi exercitate în 1995 în țările membre ale EUR în materie de grațieri, în materie civilă, penală și administrativă. Pornind de la acest inventar, au fost culese răspunsurile țărilor membre (a). În afară de aceste competențe, organizațiilor membre li s-a solicitat să menționeze și celelalte atribuții exercitate în materie judecătorească și administrativă (b) precum și, în sfârșit, proiectele dezvoltate (c).

1. Competențele prezentate în statutul model din 1995

a) în materie de grațieri

Sunt vizate domeniile: dreptul familiei, dreptul succesoral, al registrelor (registru funciar, registrul comerțului), aplicarea sigiliilor, procuri în materie electorală, certificate de naționalitate.

Majoritatea țărilor menționează atribuțiile din aceste domenii, excepție făcând Belgia, Luxemburg și România. Țări ca Germania, Austria și Danemarca sunt printre cele care acoperă aproape în întregime competențele enumerate (în special în privința registrelor), urmate de Estonia și Franța într-o mai mică măsură. Trebuie remarcat că anumite competențe cum ar fi registrele nu țin de administrația judiciară ci de o altă administrație sau instituție (finanțe, camere de comerț) în cazul unor țări ca Italia, Luxemburg, Olanda.

b) în materie penală

Sunt vizate: executarea pedepselor (cu eliberarea mandatelor de arestare și de aducere și a avizelor de căutare), autorizații de amânare sau de eşalonare a pedepselor cu amendă, decizia de executare a pedepselor de înlocuire sau de înlocuire a pedepselor de închisoare cu munca în folosul comunității, rechizitorii în fața tribunalului de instanță sau de district.

Numai câteva țări au transferat aceste competențe legate de aplicarea dreptului penal unui personal care nu este constituit din judecători: Germania (în întregime), Italia și Spania într-un domeniu anume.

Se cuvine precizat în privința Spaniei că legea organică a Puterii Judiciare din 2003 a prevăzut transferuri în materie penală dar care până în prezent nu au fost puse în aplicare.

c) în materie civilă

Sunt vizate: somațiile de plată, vânzarea forțată la licitații și administrarea forțată a unor bunuri imobiliare, proceduri de insolvență, proceduri de taxare, proceduri de partaj, executare forțată (popriri pe salariu în special), eliberare și modificare de titluri în materie de pensii alimentare, protecție în materie de executare forțată, eliberare de jurământ pentru revelare de bunuri aflate în procedură de executare forțată, audierea martorilor, comisii rogatorii, decizii în materie de asistență judiciară, control experți, repunere în drepturi.

În aceste domenii, Germania și Austria se află printre țările care încredințează aproape toate competențele acestora *rechtspfleger*-ilor. Se poate observa că în alte țări, cum ar fi Danemarca, Estonia, Franța, Norvegia și Spania, aceste competențe țin parțial de atribuțiile grefierului/*rechtspfleger*, fapt ce se datorează dispozițiilor legislative mai recente care au transferat din sarcinile judecătorului către aceștia.

Grefierii/ *rechtspfleger*-ii au competența de a trata somația de plată în 5 țări (Danemarca, Germania, Estonia, Austria, Spania).

Se cuvine precizat în privința Spaniei că legea organică a Puterii Judiciare din 2003 a prevăzut transferuri în materie civilă dar care până în prezent nu au fost puse în aplicare.

d) în materie administrativă

Sunt vizate funcțiile de grefier-șef, șef de birou, funcționar de încadrare în materie de gestiune a personalului (funcționari, muncitori, angajați), șef casierie tribunal, superiorul ierarhic al personalului grefei, gestiunea personalului, repartizarea personalului pe servicii, puterea disciplinară proprie, dreptul de propunere a sancțiunii în fața autorității superioare, participare la comisia de

disciplină, de participare în cazul angajării și numirii, elaborarea proiectului de buget, cererea, utilizarea și controlul creditelor de funcționare, gestiunea clădirilor.

Această funcție de management și gestiune a resurselor umane și a mijloacelor materiale constituie aproape un numitor comun al profesiei pentru toate țările cu excepția Estoniei și a Olandei.

Administrarea și gestiunea instanțelor, funcțiile de gestiune a resurselor umane, de gestiune bugetară, de gestiune a mijloacelor materiale, de șef de serviciu sunt încredințate profesiei. Aceste atribuții se exercită în majoritatea țărilor sub controlul autorității șefilor de instanță sau al unei alte autorități judiciare.

2. Alte competențe judecătorești exercitate în țara respectivă în materie de grațieri, în materie civilă, penală, administrativă și de gestiune

Mai multe țări semnalează pe lângă competențele recenzate în 1995 și alte atribuții încredințate *rechtspfleger*-ilor, grefierilor, sau celor cu profesii similare, atât în materie de grațieri și în materie civilă cât și în materie penală. Se pot cita astfel competențe în materie de asistență judiciară (Germania, Estonia, Norvegia), în materie succesorală, de insolvență, certificat de căsătorie (Norvegia), cauze de paternitate (Danemarca), de execuție, de siguranță, de eliberare de jurământ (Germania).

3. Proiect(e) de transferuri de atribuții judecătorești în materie de grațieri, în materie civilă, penală, în materie de administrare și de gestiune

La acest capitol, Franța face mențiune cu privire la discuții vizând propuneri de atribuții judecătorești pentru grefieri-șefi și chiar grefieri. Într-

adevăr, în cadrul reformei justiției ce are loc în această țară a fost înființată de către Ministerul Justiției o comisie care la 30 iunie 2008 și-a prezentat concluziile. Aceasta propune, printre altele, crearea unui «grefier judecătoresc» similar *rechtspfleger*-ului german sau austriac.

În privința Spaniei, un proiect de lege are în vedere competențe ale grefierului-șef în instanța grațioasă (dreptul familiei și al tutelei, dreptul succesoral, carte funciară).

În România, Ministerul Justiției a creat un program pilot pentru a experimenta posibilitatea înființării managerilor de tribunale, în scopul de a-i descărca pe judecători (șefi de instanță) de sarcinile administrative.

B) Recrutarea și formarea

A se vedea capitolul consacrat acestui punct (*cf.* Formarea).

C) Statutul de care beneficiază grefierii (șefi), *rechtspfleger*-ii și cei cu profesii similare

Aceștia țin în cea mai mare parte de funcția publică de stat sau de colectivitățile locale, în funcție de organizarea politică a țării (federală sau nu).

Aparțin fie cadrului mediu, fie celui superior, în funcție de importanța responsabilităților lor.

Statutul grefierilor (șefi), al *rechtspfleger*-ilor și al celor cu profesii similare lor este prevăzut de lege (Olanda, Belgia, Danemarca, Austria, Luxemburg, Estonia, Germania, Italia, România). Legea le poate conferi o garantare a independenței în exercitarea funcțiilor lor (Germania, Austria [în cazul acestei țări ele sunt prinse în Constituție], Spania, Danemarca).

III. STATUTUL MODEL AL UNIUNII EUROPENE DIN 1995 – O ÎNCERCARE DE ARMONIZARE A DIFERITELOR FUNCȚII DIN EUROPA

În 1995, constatarea care putea fi făcută în privința meseriilor din cadrul grefei în Europa privea o divizare a meseriilor între, pe de o parte, funcțiile rechtpfleger-ilor așa cum erau ele cunoscute în Germania, în Austria și în Danemarca, iar pe de altă parte funcțiile de grefier și de asistent de judecător în celelalte țări.

Statutul propunea ca model o funcție bazată pe trei piloni. Primul, care favorizează un transfer important de competențe judecătorești de la judecător la grefier în special în materie de instanță grațioasă, un al doilea, care propune să i se încredințeze grefierului conducerea și administrația grefelor de instanțe, ambii piloni bazându-se pe o formare profesională inițială de calitate, și un al treilea pilon care condiționează exercitarea funcțiilor de un statut legislativ sau constituțional care să-i garanteze independența.

Acest statut are în momentul de față peste 20 de ani. Ce evaluare i se poate face astăzi? Grefierul/rechtpfleger european nu există, în ciuda deschiderii frontierelor, a liberei circulații a forței de muncă în Europa inclusiv în ceea ce privește funcția publică și o legislație europeană care devansează legislațiile naționale. Nu este mai puțin adevărat faptul că impactul statutului model este sigur. Mai ales în țările Europei Centrale și de Est unde funcții similare celei de rechtpfleger au fost create și datorită numeroaselor acțiuni de cooperare ale Consiliului Europei în colaborare cu EUR și țările sale membre precum și prin programele Uniunii Europene. El este deosebit de accentuat în domeniul registrelor funciare și al registrelor comerțului. Acestea sunt într-adevăr domenii în care eficacitatea justiției și a actorilor săi condiționează activitatea economică.

Este adevărat că impactul statutului model în Europa de Vest este mai mic și că este dificil să se obțină transferuri de competențe judecătorești de la judecători la greșieri sau rechtpfleger-i ținându-se cont de reticențele primilor. Se cuvine, însă, remarcată o evoluție pozitivă în Spania, unde Secretario Judicial a putut beneficia de largi transferuri de competență, dar care au rămas fără efect datorită legii din 2003! În Franța, de asemenea, modelul rechtpfleger-ului german a stat la originea primului transfer important de sarcini de la judecător la greșier-șef printr-o lege din 1995. Statutul model pare să fi avut un impact sigur asupra aspectului funcțiilor de conducere, administrare și gestiune în cadrul instanțelor, exercitate de greșieri și de rechtpfleger-i, deoarece se regăsește în aproape toate țările. Managementul trebuie într-adevăr să rămână în serviciul funcției de judecare, iar resursa internă a organelor însărcinate cu administrarea și gestiunea tribunalelor trebuie să fie din plin utilizată. Trebuie să se mențină în cadrul instituției judiciare organele care îi cunosc perfect angrenajele și care pot rezolva mai bine problemele și pot găsi soluțiile adaptate instituției.

Pe de altă parte, trebuie să subliniem impactul statutului model în raport cu construcția europeană. Instituțiile europene s-au arătat întotdeauna preocupate de funcționarea și îmbunătățirea justiției, iar îmbunătățirea eficacității ei a fost una din preocupările lor majore având în vedere tarele de care suferă (încetineală, complexitate, dificultatea de a face față unui contencios din tot mai stufos, lipsă de mijloace). Meseriile care țin de greșă, împreună cu celelalte profesii judiciare și juridice, contribuie fără nicio îndoială la creșterea eficacității tribunalelor, deoarece li s-a încredințat în Europa un rol activ în administrația tribunalelor. Ele sunt interlocutorii apropiați ai cetățeanului și îi simplifică accesul la justiție. Ele fac posibil un răspuns rapid la preocupările acestuia prin intermediul procedurilor simplificate. Sunt personalul tribunalelor care îi pot scuti pe judecători de anumite sarcini care nu impun intervenția lor și pot contribui

astfel la o descongestionare a tribunalelor. În această privință, instituțiile europene au fost sensibile la rolul pe care îl pot juca grefierii și rechtpfleger-ii.

Astfel, cea de-a 23-a Conferință a miniștrilor de justiție din Consiliul Europei care a avut loc la Londra în iunie 2000 a preconizat măsuri de transferare către grefieri a unor sarcini cum ar fi pregătirea ședințelor sau îndeplinirea în mod independent a unor sarcini judiciare după modelul rechtpfleger-ului german sau austriac. La rândul ei, Uniunea Europeană a stabilit, în octombrie 1999 la Tampere, jaloanele unui spațiu de libertate, securitate și justiție. Instrumentele juridice create atunci sprijină rolul grefierilor și al rechtpfleger-ilor în special în ceea ce privește recunoașterea reciprocă a deciziilor, titlul executoriu european și somația de plată europeană.

Legislația în spațiul justiției europene care tinde să se îmbogățească în doemniul procedurilor judiciare reprezintă o miză esențială pentru profesie și va fi determinantă pentru evoluția ei, cea a unui grefier / rechtpfleger european care are competență pentru a gestiona o carte funciară europeană, un registru de comerț european, un certificat de moștenire european!

Grefierii și rechtpfleger-ii trebuie să devină actori în construcția Europei Dreptului. Acesta este țelul fixat de Uniunea Europeană a Grefierilor din Justiție propunând această carte verde.

Bilanțul promovării statului model de grefier / rechtpfleger european este deci onorabil. El nu se măsoară în termeni de beneficii uluitoare, însă a dat roade.

Răspunsurile la chestionarul adresat de EUR țărilor sale membre permit măsurarea progreselor făcute în peste 20 de ani și evoluția profesiei după modelul rechtpfleger-ului german sau austriac.

Ultimul studiu al Comisiei Europene pentru Eficacitatea Justiției (CEPEJ) «Raport privind sistemele judiciare europene – Ediția 2008», apărut în octombrie

anul acesta, care consacra capitolul 8 personalului ne-judecator din tribunale, mentioneaza:

«existenta alaturi de judecatori a unui personal competent cu functii si cu statut recunoscute este o conditie esentiala pentru functionarea eficace a aparatului judiciar... o categorie specifica de personal ne-judecator este cea a rechtpfleger-ilor, inspirata din sistemul germanic. In statutul model al rechtpfleger-ului Uniunii Europene a Grefierilor din Justitie, un rechtpfleger este definit astfel: organ judiciar independent in conformitate cu functiile care ii sunt delegate prin lege... Putem mentiona de asemenea adoptarea sistemului germanic al rechtpfleger-ului de catre mai multe state membre (Bosnia Herțegovina, Croația), sau gandiri care ar putea conduce la instaurarea acestuia si in alte state.»

Studiul CEPEJ evidentiaza, in 43 de state membre ale Consiliului Europei, 13 state in care intervin persoane ce exercita functii de rechtpfleger sau functii similare.

Cartea verde a EUR se inscrie pe deplin printre obiectivele Uniunii Europene, cele privind o «legislatie coerenta la nivel european care, fara a tulbura legislatiile nationale, nu mai trebuie sa se limiteze la *cel mai mic numitor comun* si nici numai la rezolvarea aspectelor transfrontaliere ale conflictelor» (Franco Frattini, fost Vicepresedinte al Comisiei Europene).

IV. SPECTRUL ATRIBUȚIILOR GREFIERULUI ÎN EUROPA (GREFIER EUROPEAN)

A) Sarcini administrative

Grefierul va prelua atribuții administrative în calitate de:

- ***director administrativ:***

Este responsabil pentru derularea optimă a activității în toată instanța și este mandatat cu o împuternicire a președintelui instanței. Este responsabil pentru recrutarea personalului cu reglementarea angajării, precum și angajarea de mijloace de lucru, de ex. prelucrarea electronică a datelor. El este șeful tuturor referențelor din departamentul administrativ al instanței, a tuturor angajaților serviciului de grefă, a serviciului de protocol, arhivei, biroului principal de acces, a serviciului de corespondență, centralei telefonice, personalul redacțional, pază, ușier și a altor servicii.

- ***Director al domeniului de specialitate și referent specialist***

Este responsabil pentru rezolvarea problemelor de personal, pentru plata adecuată a salariilor, pentru probleme de buget și achiziții, pentru administrarea și securitatea clădirii instanței, pentru prelucrarea datelor, etc.; sprijină pe directorul administrativ.

- ***Revizor districtual***

Este reprezentantul trezoreriei statului, cenzor cu drept de consultanță la calcularea cheltuielilor instanței, precum și referent în probleme de costuri și de casă.

- ***Casier șef al instanței***

- ***Șef de serviciu secretariat***

B) Atribuții juridice

Instanțele au drept sarcină să protejeze bunurile individuale și să rezolve pe cale amiabilă sau prin sentință litigiile apărute în această materie.

Mai ales la judecătorii, deci în primul front al vieții juridice, greșierul preia atribuțiile transferate lui conform legii, aflate în competența jurisdicțională a instanței în baza ordinii procesuale, dar fără a fi legat de indicații ale șefului ierarhic superior, fiind material independent. Greșierul mai preia în locul procurorului aproape toate sarcinile legate de executarea pedepsei penale.

1. Judecătoria, ca primă instanță

a) Cauze de convocare

- Desemnarea de urgență a Consiliului de conducere
- Împuternicirea membrilor pentru convocarea adunării
- Decizii referitoare la înregistrările și ținerea registrului adunărilor

b) Preluarea asigurărilor asupra veridicității declarațiilor sub jurământ în

cazul

- rapoartelor de gestiune
- procedura succesorală,
- la percheziții și reținerea de obiecte, precum și la vânzarea gajului

c) Cauze referitoare la credit ipotecar în sensul legii creditului ipotecar

d) Cauze referitoare la registrul înscrierii averilor matrimoniale,

- decizii asupra înregistrărilor și ținerii registrului,

e) Cauze privind înscrieri, inclusiv acceptarea de declarații,

f) Cauze de dispariții

g) Cauze privind cartea funciară.

Decizii asupra cererilor pentru înregistrări în caz de

- obținerea unei proprietăți funciare prin cumpărare, donație sau moștenire,
- transmiterea unui drept de locuire, utilizare căi și alte servituți,
- înregistrarea de ipoteci și datorii funciare pentru garantarea creditului în viața economică și la împrumuturi pentru construcții,
- Crearea de proprietăți imobiliare și drepturi de deținere construcții pe un teren străin, transmisibil succesoral,
- Modificarea de drepturi, de ex. cesiuni ale debitelor funciare, ștergerea ipotecilor și debitelor funciare după rambursarea împrumutului , modificări de rang,
- h) Registrul naval și cauze privind registrul naval,
- i) Cauze privind registrul de drepturi ipotecare pentru avioane
- j) Proceduri de licitație silită și administrare a imobilelor confiscate prin executare silită,
- k) Proceduri de distribuire, care trebuie efectuate în afara executării silite,
- l) Proceduri de distribuire, care trebuie efectuate în afara licitației silite,
- m) Alte proceduri judiciare de distribuire,
- n) Cauze de tutelă, de familie și asistență, precum și drepturi de stare civilă,
- decizii în cadrul administrării patrimoniului copiilor rezultați din căsătorie,
- retragerea dreptului de administrare a patrimoniului în caz de pericol
- decizii asupra unor probleme de grijă parentală și reprezentare legală, în caz de tulburare a dreptului părintesc,
- retragerea dreptului de reprezentare juridică în cazul conflictului de interese,
- desemnarea de îngrijitori complementari,

- ordonarea tutelei și încredințării spre îngrijire, în cazul orfanilor minori,
- alegerea tutorelui și persoanei pentru îngrijire,
- desemnarea tutorelui și persoanei pentru îngrijire,
- obligativități pentru tutore și persoana pentru îngrijire,
- supravegherea tutorelui și persoanei pentru îngrijire,
- acceptarea de dări de seamă și depunere de calculații,
- destituirea tutorelui și persoanei pentru îngrijire, în caz de nereguli
- decizii asupra unor aprobări a tutelei pe cale judecătorească,
- sarcini analoge în proceduri de ordonare a îngrijirii pentru persoane majore, handicapate,

- recunoașterea paternității,
- recunoașterea de pensii alimentare,
- încheierea de căsătorii,
- decizie în caz de divorț prin acord comun,
- legalizarea de modificări ale dreptului de îngrijire comun,
- întocmirea de convenții patrimoniale,
- exonerare de la publicarea anunțului căsătoriei,
- împuternicirea unui soț de a-l reprezenta pe celălalt,
- înlocuirea acordului soțului împiedicat a depune declarație,
- modificarea numelui de familie sau a prenumelui
- acord pentru adopție

o) Cauze succesoriale

- legalizare de testamente
- deschiderea formală a testamentelor și contractelor succesoriale,
- decizie asupra succesiunii și eliberarea unui certificat de moștenitor în

cazul succesiunilor legale și testamentare,

- ordonarea unei curatele sau administrări succesorală în cazul supra - îndatorării succesiunii sau a lipsei de moștenitori,

- alegerea, obligarea și supravegherea curatorului sau a administratorului succesoral,

- aprobări judiciare pentru operații legale ale curatorului sau administratorului succesoral,

- intermedierea între diferiții moștenitori în caz de controverse și partaj al moștenirii, printr-o procedură specială,

p) cauze comerciale și ale registrului comerțului

- decizii în caz de înregistrări pentru

- comercianți individuali,

- societăți comerciale deschise,

- societăți în comandită,

- societăți cu răspundere limitată,

- societăți pe acțiuni,

- controlul registrelor comerciale

- acordare de licențe pentru exercitarea unui comerț.

q) cauze privind starea civilă și registrele de stare civilă

- recunoașterea cetățeniei,

- legalizarea de modificări de nume la minori,

- acordarea unei împuterniciri pentru alegeri

r) executarea de proceduri de insolvabilitate,

s) litigii civile

- procedura națională de somare,

- procedura europeană de somare

- procedura europeană de executare,

- procedura de publicare,
- procedura de acordarea unui sprijin pentru costuri procesuale,
- procedura asupra consultanței de sprijin,
- procedura privitoare la stabilirea pensiei alimentare pentru copii rezultați din afara căsătoriei
- procedura privitoare la stabilirea simplificată a pensiei alimentare pentru copii rezultați din căsătorie,
- acordare de acte executorii în cazuri juridice speciale(moștenire, succesori la preluarea firmei, producere de contraservicii sau o plată asiguratorie),
- ipotecarea creanțelor,
- probleme de depuneri
- decizii în proceduri de executare silită,
- stabilirea onorariilor pentru avocați și a costurilor judiciare,
- colectarea de impozite și taxe vamale,
- t) exercitarea funcției de notar,
- u) numirea de arbitrii în cazurile prevăzute de lege,
- v) decizii judecătorești în cazul unor operații electorale.

2. Jurisdicție penală, procuratură.

În timp ce urmărirea penală este de competența procuraturii, iar judecătorul decide asupra vinovăției inculpatului, precum și eventual dozarea pedepsei, executarea sentinței (= executarea pedepsei) aparține grefierului.

Pentru aceasta grefierul trebuie să verifice, dacă sentința este inatacabilă, iar în cazul unor amenzi să le solicite și la cerere să decidă, dacă poate fi admis un termen de plată (= amânare) sau o plată în rate.

În cazul în care amenda nu se achită, atunci poate începe executarea silită, iar în cazul imposibilității plății să dispună executarea pedepsei cu închisoarea. În cazul pedepselor cu închisoarea grefierul va trimite citația pentru începerea executării pedepsei, iar în cazul absenței condamnatului să emită un mandat de arestare sau în cazul unui fugar a unui mandat de urmărire. În cazul în care condamnatul a început executarea, atunci este obligația grefierului să urmărească durata de privare de libertate, deoarece arestul care depășește pedeapsa aplicată constituie o privare ilegală de libertate.

C) Instituții și instanțe europene

Grefierul european poate fi introdus și în cadrul instituțiilor și instanțelor europene ca un organ de grefă și administrare.

V. FORMAREA PROFESIONALĂ A GREFIERULUI EUROPEAN ÎN EUROPA

Formarea profesională europeană

A) Nivelul actual al formării profesionale în Europa pentru grefier și grupe profesionale similare

Țara	Formare profesională
Danemarca	Trei ani formare de bază într-o școală de specialitate pentru profesioni de birou și un curs organizat intern de către administrația instanței
Germania	Trei ani de studii la o instituție de învățământ superior de specialitate pentru grefieri cu examene de finalizare academică „Diplomă de grefier”
Estonia	Formare profesională internă organizată de către Ministerul de Justiție
Franța	Studii de drept la universitate cu examen de diplomă după: a) 3 ani pentru grefier șef, b) 2 ani pentru grefier apoi în continuare 18 luni formare profesională la Ecole Nationale des Greffes (Școala Națională de Grefă) din Dijon, precum și perfecționare obligatorie de 10 zile anual, în decurs de cinci ani după terminarea formării profesionale
Italia	Câteva cursuri anuale, fără formare profesională în învățământul superior de specialitate sau școală de specialitate.
Luxembourg	Formare teoretică de cinci luni în institutul de studii administrative; Numire provizorie ca practicant cu verificare teoretică în decurs de 3 ani după numire, după un examen de administrație; Numire definitivă după încheierea cu succes a examenului de administrație, iar după trei ani de la numire posibilitatea de promovare
Olanda	Formare profesională în cursul exercitării profesiei
Norvegia	Absolvire unei universități și instituții de învățământ superior de specialitate

Austria	Formare profesională în școala pentru justiție
România	Școala Națională pentru Grefieri

B) Formare profesională europeană unitară pentru un grefier european.

Miniștrii europeni ai învățământului la Conferința lor de la Bologna din anul 1999 au decis, să armonizeze studiile superioare naționale, să le facă comparabile, pentru a mări mobilitatea studenților și absolvenților. Această idee trebuie preluată și pentru grefierul european, cu referire la un profil profesional unitare într-un spațiu juridic unitar al Uniunii Europene.

Filiera de studii pentru un învățământ juridic unitar în cadrul Uniunii Europene ar trebui în general să se desfășoare într-un prim nivel de calificare profesională (studiu de învățământ superior) și într-un al doilea nivel specializat (Master). Diploma de studii de drept (Baccalaureus Juris) se încheie cu un examen de stat.

Specializarea pentru un grefier european se face prin practică (serviciu pregător pentru grefier).

În amănunt formarea profesională se face astfel:

	Formarea profesională	Durata
Nivelul 1.	Studii de drept Formare largă de bază, cu teorie Absolvire: examen de stat cu diplomă de drept	Începerea studiilor 3 ani
Nivelul 2.	Practică ca grefier(serviciu pregător) la instanțe și parchete	1 an
Nivelul 3.	Numire ca grefier	

opțional Nivelul4.	Studiu de Master cu stagiatură Specializare Încheiere: examen de stat pentru Master în drept	2 ani
	Profesii juridice: - Avocat - Judecător - Procuror - Notar - Funcții administrative superioare	

Nivelul 1.

Studii juridice de bază la universitate sau la o instituție de învățământ superior de specialitate cu durata de trei ani.

Cuprinsul studiilor:

- Drept civil material și formal
- Drept executoriu, cum ar fi
 - Drept executoriu general,
 - Dreptul insolvabilității
 - Dreptul licitației silite
- Dreptul familiei, cum ar fi
 - drept matrimonial
 - drept în materie de divorț
 - drept de întreținere
- Drept tutelar și de îngrijire
- Drept succesoral
- Drept funciar material și formal

- Dreptul registrelor
- Drept penal, material și formal
- Drept penal executoriu
- Drept de contencios administrativ material și formal
- Drept constituțional
- Drept european

În paralel sunt date examene parțiale scrise, care sunt luate în considerare la nota generală după examenul de stat.

Nivelul 2.

După promovarea cu succes a examenului de stat trebuie parcursă o perioadă de practică (serviciu pregătitor) în cadrul judecătoriilor și parchetelor. Admiterea se face printr-o procedură de alegere. Durata practicii este de 1 an.

Cuprinsul practicii:

- a) jurisdicție în drept civil fără impunere silită
 - Dreptul familiei și tutelei
 - Drept succesoral
 - Drept de carte funciară
 - Drept comercial și al societăților
 - Registrul comerțului, registrul cooperatist, registrul asociațiilor și registrul patrimonial
 - Cartea firmei, registrul naval, registrul vehiculelor aeriene,
 - Dreptul documentelor oficiale
 - Securizarea patrimoniului prin sigilare
 - Decizie cu privire la recunoașterea cetățeniei

b) cauze penale

- executarea pedepsei cu emitere de mandate de arestare și aducere silită, precum și mandate de reținere
- admiterea de amânări și plata în rate a amenzilor penale, dispunerea de executare a unor pedepse înlocuitoare ale pedepsei cu închisoarea sau dispunerea executării prin muncă în folosul comunității
- reprezentarea acuzatorului la judecătoria / instanțe districtuale

c) cauze civile

- procedura națională de somare
- procedura europeană de somare
- licitație silită și administrarea silită a unor imobile
- procedura de insolvență
- procedura de partaj
- procedura de stabilire a costurilor
- executarea silită mobilă
- poprirea creanțelor
- protecția executării
- asigurarea veridicității unei declarații sub jurământ prin dezvăluirea averii
- procedura pentru pensia de întreținere
- întocmirea și modificarea titlurilor de pensie de întreținere
- audiere de martori
- cereri de asistență juridică,
- decizii asupra asistenței pentru proces și a costurilor de judecată
- decizii în probleme de expertize
- repunere în situația anterioară

d) Activități în administrație

- șef administrativ, referent
- șef departament specialitate resp. referent pentru probleme de personal (funcționar, serviciu tarifare)
- șef casă instanță
- șef serviciu secretariat
- angajări, numiri,
- întocmirea și executarea bugetului,
- administrarea clădirii.

Nivelul 3

Numirea în calitate de grefier cu competențe de organ independent pentru luarea de decizii în materie de jurisdicție liberă, contra cărora sunt admisibile căi de atac la instanța imediat superioară.

Numirea în calitate de grefier, ca funcționar sau angajat este de competența statelor și se reglementează în funcție de Constituția diferitelor state.

Nivelul 4 (opțional)

Studiu în continuare spre Masterat în drept, inclusiv o stagiatură.

Acest studiu poate să

- a) fie atașat formării profesionale de grefier (nivelele 1 la 3), la care poate fi redus stagiul de practică prin recunoașterea studiului din nivelele 1 la 2,
- b) fie atașat studiului de bază de licențiat în drept.

Cuprinsul studiilor:

- aprofundarea domeniilor juridice studiate,
- specializarea în alte domenii juridice.

În paralel sunt date examene parțiale scrise care vor fi luate în considerare la nota generală după examenul de stat.

VI) Efecte pozitive ale transferului de atribuții către un grefier european

A) Spațiul juridic european se lărgeste

Spațiul juridic european se lărgeste, fie teritorial prin preluarea și aderarea altor țări europene, fie intelectual în căutarea unui cadru comun de referință pentru dreptul civil european, armonizarea progresivă a sistemelor juridice naționale și aprofundarea dreptului comunitar. De fapt viitorul Europei se află numai crearea unei sfere democratice, sociale și de drept, în crearea unei uniuni strânse a popoarelor. De aici reiese mandatul politico - juridic al Uniunii Europene, care constă în viziunea un spațiu al ordinii, libertății, securității și dreptului (vezi. Art. 3 al. 2 din Acordul Uniunii Europene (EUV= Maastricht) și art. 67 al.1 AEUV). Din ce în ce mai mulți cetățeni ai Uniunii Europene își caută și găsesc accesul la justiție și anume atât pe plan național, cât și transfrontalier. Acest lucru este confirmat prin observarea Ordonanței europene, privind înmânarea (în vigoare din 31.05.2001), a Ordonanței europene privind procedura de insolabilitate (în vigoare din 31.05.2002), a Ordonanței europene privind titlurile executorii (în vigoare din 21.10.2005), a Ordonanței europene privind procedura de somare (intră în vigoare la 12.12.2008) și a Ordonanței Small-Claims, care intră în vigoare din 01.01.2009. În afară de aceasta art. 86 al Acordului referitor la modul de lucru al Uniunii Europene (AEUV) prevede introducerea unei Procuraturi Europene, prin care să se realizeze un progres spre instituționalizarea justiției pe plan european. Este de așteptat ca într-o mare măsură numărul de cazuri de importanță transfrontalieră să crească. *În Europa justiția nu se mai oprește la graniță.*

Construirea succesivă a acestui spațiu implică totuși o mărire **continuă a atribuțiilor instanțelor** și care vor necesita mai multe **resurse ale justiției**. De acestea sunt legate o serie de pericole cum ar fi durata mare a proceselor,

aparitia de deficiente de justete și în final la pierderea încrederii din partea populației. În afară de aceasta supraîncărcarea instanțelor conduce la mari probleme bugetare, care nu au influență numai asupra bugetului justiției. Datorită faptului că Uniunea Europeană se bazează pe un pilon al statului de drept, rezolvarea acestor probleme structurale are aproape o importanță vitală. Pentru a face față acestei provocări, Uniunea trebuie să caute **concepte politice de drept**, adecuate pentru sprijinirea construcției spațiului de drept european.

Crearea unui **Grefier european** ca un organ independent a organizării judecătorești reprezintă un astfel de concept. În contextul agendei Uniunii Europene trebuie aprofundată dezbaterea, dacă crearea unui Grefier european nu ar contribui strategic la construirea și garantarea unor sisteme juridice funcționale. În Germania o istorie a justiției de 100 de ani, a arătat că grefierul este un garant al onestității și flexibilității unor structuri juridice funcționale. În acest sens sunt de mare importanță spectrul larg de atribuții ale sale, autonomia și independența sa, precum și conlucrarea sa efectivă cu alte organe ale structurii juridice, adică eventual cu judecătorii și procurorii.

De aceea este justificat a-l considera pe grefier ca fiind al **doilea pilon al celei de a treia puteri**, plasându-l lângă judecători. Deja Guy DE VEL, Director general al Direcției juridice a Consiliului Europei în introducerea la Studiul comparativ redactat de Uniunea grefierilor europeni la tema „Grefierii - poziție juridică și sarcini” a declarat următoarele: *Grefierul este un garant al eficienței justiției. Atribuțiile sale în cadrul jurisdicției și sarcinile care nu îi aparțin, contribuie la îmbunătățirea funcționării justiției, la supravegherea proceselor judiciare, la accelerarea derulării acestora*. De aceea este consecvent ca raportul „*European judicial systems. Ediția 2008 (data 2006)*” al Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (**CEPEJ**) să consacre un capitol separat Grefierului (CEPEJ – Report sus menționat pag. 83). Acolo sunt prezentate 12

țări europene, în care grefierii resp. funcționarii similari contribuie în mare măsură la funcționalitatea și eficiența justiției în spațiul de drept european. Sunt amintite Germania, Austria, Croația, Armenia, Cehia, Danemarca, Estonia, Ungaria, Irlanda, Lichtenstein, Malta, Norvegia, Polonia, Slovacia, Slovenia și Spania. Din punctul de vedere al Uniunii Europene a grefierilor trebuie adăugate Franța, Suedia, Finlanda, Belgia, Italia, Luxemburg, Olanda și Portugalia. Mai sunt de amintit drept membri Maroc, Japonia și Tunisia. În prezent Turcia intenționează să introducă grefierul ca un organ al sistemului judiciar.

Spațiul juridic european se lărgiște și deci și spațiul pentru introducerea Grefierului european

B) Acordul de la Lisabona drept un nou punct de referință

Acordul de la Lisabona semnat la 13.12.2007 de șefii de stat și de guvern din 27 State membre reprezintă unul dintre cele mai importante puncte de referință juridico-politică ale integrării europene. Printre altele Uniunea Europeană și-a exprimat intenția să conlucreze mai strâns. O atenție specială trebuie acordat faptului că în Contractul de la Lisabona la art. 3 al. 2 din EUV face referire la viziunea orientării spațiului de libertate, securitate și justiție, chiar înaintea înființării pieței comune cf. art. 3 al.3 EUV. Aceasta nu ține seama numai de succesele juridice și progrese ale trecutului, dar trebuie înțeleasă ca o apreciere și ca o sarcină de viitor pentru justiția din Europa. După cum a arătat dezvoltarea ultimelor decenii și construcția structurilor statului de drept din Europa de Est, justiția se dezvoltă din ce în ce mai mult ca un „*Agreat de acționare a transformării*” (Mark Leonhard, *De ce viitorul aparține Europei*, pag. 65). **Transformare** înseamnă și ca sistemele juridice să reacționeze mai flexibil și mai rapid. În acest caz grefierul datorită formării sale profesionale universale și calificate reprezintă un vector important, care s-a dovedit a fi o întărire deosebit

de însemnată în interiorul justiției și anume pe lângă judecător resp. procuror resp. notar. Spectrul său larg de atribuții și de mare responsabilitate și poziția sa dau posibilitate grefierului ca în cadrul instanțelor, parchetelor și administrației să rezolve o mare parte din problemele juridice aflate pe rol.

În afara de aceasta Acordul de la Lisabona prevede ca un viitor element, implementarea colaborării simplificate consolidate (vezi. Art. 20 EUV coroborat cu art. 326 AEUV). Colaborarea consolidată este acum posibilă pe toate planurile politice și deci și în domeniul colaborării juridice. În prezent (situație august 2008) aprox. nouă State membre ale Uniunii și-au declarat disponibilitatea de a conlucra mai bine în domeniul juridic al divorțului. Articolele 81 și 82 AUEV reglementează modul de **colaborare juridică** în cauze civile și penale.

Nu numai faptul că mulți cetățeni ai Uniunii Europene își caută și găsesc dreptatea, dar și diferitele sisteme juridice individuale **comunică** mult mai bine între ele și anume într-o astfel de măsură, care din nou pune justiția în fața unor mari eforturi. De amintit aici este crearea unei **rețele judiciare europene**, crearea unor **portaluri juridice** europene și crearea de **atlanți juridici** europeni. Într-un comunicat de presă al Comisiei Europene din 23.6.2008 Vicepreședintele Comisiei Jacques Barrot a expus faptul că rețeaua juridică europeană va avea un nou cadru juridic și mijloace suplimentare. Jacques Barrot a mai declarat: : *„rețeaua judiciară europeană pentru cauze civile și comerciale efective și concrete reprezintă instrumentul central prin care autoritățile și instanțele Statelor membre cooperează eficient. Acest spațiu îl vom construi pas cu pas, piatră pe piatră, în slujba concetățenilor noștri”.*

De menționat sunt și planurile care au drept scop o instituționalizare forțată (respectiv constituirea plănuită a unei procuraturi europene, vezi art. 86 AEUV). Pas cu pas se va dezvolta **Supra-naționalizarea justiției din Europa**, care la rândul ei este legată de noi eforturi, deoarece resursele justiției sunt

limitate. Dar urmarea o reprezintă și o supraîncărcare intensă a instanțelor. Și în acest caz introducerea Grefierului european va constitui un factor important de stabilizare a sistemelor juridice. În final drept urmare a supra-naționalizării au putut fi deja constatate mai multe domenii de lucru, care nu trebuie obligatoriu preluate de către un judecător sau un procuror. Acest lucru este de fapt valabil, deoarece în acest caz nu este întemeiată o rezervă a judecătorului, mai ales că în practica juridică din câteva State membre, grefierul și-a găsit deja **locul** în domeniul **sistemelor juridice comunicante** . Prin aceasta se asigură nu numai o contribuție importantă pentru impunerea dreptului, pentru integrarea juridică a țărilor membre aderante, ci și o contribuție pentru funcționarea unei piețe interne unitare. Acest fapt este deosebit de clar exprimat prin art. 81 al. 2 AEUV, în acesta fiind reținută **Justiția cu funcții conexe/ funcționarea fără piedici a pieței interne**. De asemenea după Acordul de la Lisabona, Uniunea Europeană formează o sferă deosebită de state de drept, în care sunt respectate drepturile fundamentale și diferitele ordine de drept și tradițiile de drept ale Statelor membre, vezi art. 67 a.. 1 AEUV. Datorită unei istorii de succes de peste o sută de ani, grefierul a devenit un element component al tradiției dreptului european – *dar o tradiție care reprezintă un excepțional potențial de viitor, ca bază a Acordului de la Lisabona.*

C) Asigurarea unui a acces îmbunătățit la justiție al cetățenilor UE-
access to justice

În articolul 67 alin. 4 AEUV este menționat că Uniunea facilitează accesul la justiție. Acest deziderat al Uniunii, de a facilita unui cetățean un acces îmbunătățit la justiție, se regăsește și în „*Programul de la Haga pentru întărirea libertății, securității și justiției din Uniunea Europeană*” , care a fost adoptat de Consiliul Europei la data de 4/5 noiembrie 2004 (ABI. C 53 din 3.3.2005, pag.1).

Corespunzător cu aceasta Uniunea este chemată să dezvolte o colaborare în materie civilă și penală și să adopte măsuri, care să asigure un **acces efectiv la justiție**, art. 81 al.2 lit. e AEUV. Propunerea a fost prezentată la Bruxelles la data de 23.06.2008 de către *Comisia Europeană* și se referea la o decizie a Parlamentului European și a Consiliului în vederea modificării deciziei 2001/470/UE a Consiliului asupra constituirii rețelei judiciare pentru cauze civile și comerciale, care să se ocupe cu probleme transfrontaliere de acces la justiție. Legat de aceasta este problematica realizării în practică a accesului la justiție (**access to justice**).

După cum a arătat **Raportul Euro-barometru nr. 292** al Comisiei Europene, publicat în anul 2008, *mai mult de jumătate dintre europeni* sunt de părere, că **accesul transfrontalier la justiție** din Europa se desfășoară cu greutate (**Euro-barometrul nr. 292, pag. 6**). Drept urmare 74 % dintre europeni sunt de părere că la nivelul UE trebuie întreprinse măsuri suplimentare pentru a asigura accesul la justiție al cetățenilor UE .

În acest context trebuie amintit ceea ce Guy DE VEL, Director general al Direcției juridice a Consiliului Europei a scris în anul 2001 în introducerea unui studiu comparativ al E.U.R: „ *Un grefier joacă de asemenea un rol important, ca fiind o piesă de legătură între popor și judecător, el face posibil ca cetățenii să aibă un acces facil la justiție*”. După cum arată o privire față de poziția grefierului, în nici o altă activitate nu există o legătură atât de strânsă ca aceea dintre judecător și grefier. În afară de aceasta grefierul în multitudinea de cazuri, pe care el le constată în calitate de organ autonom și independent al organizării justiției, ca intermediar primar și direct al justiției, reprezintă și piesa de legătură **între cetățean și justiție**. S-a confirmat juridic, dar și social – politic, că procedurile juridice conduse sau însoțite de un grefier nu prevăd **neapărat un avocat** („*Justiție directă*”) . Prin aceasta cetățeanul are un acces rapid, ne-

complicat și mai favorabil la dreptatea sa, ceea ce este de mare importanță în jurisdicția voluntară. În acest caz cetățeanul este șeful procedurii, el dă un impuls pentru începerea , scopul și terminarea procesului. Dar și aici ca și cazul altor domenii, este de evitat crearea unei asimetrii informaționale între cetățean și accesarea justiției.

În acest context grefierul în context juridic - politic se dovedește a fi de asemenea în concordanță cu agenda juridică a Uniunii Europene, care este definită în articolul 1 EUV ca o Uniune din ce în ce mai strânsă între popoarele Europei, în care deciziile se iau posibil **deschis** și posibil cât mai **aproape de cetățean** . O privire asupra practicii juridice arată că procedurile conduse și însoțite de un grefier sunt caracterizate de un maximum de apropiere față de cetățean. În orice fază a procesului grefierul intră în **dialog** cu cetățeanul care își caută dreptatea și deci nu poate fi atinsă o mai mare apropiere de cetățean și deci o simetrie informațională. În acest mod grefierul ajunge să întărească poziția cetățeanului. Grefierul îl ajută pe cetățean să-și recapete banii, eliberează adeverințe cu care să poată dovedi dreptul său la moștenire, emite decizii prin care se pune în mișcare executarea silită, ține registre oficiale pe care cetățeanul le poate consulta, stabilește compensații și conduce birouri.

Pe acest fundal pare a fi adecvat de a antama consultări, dacă crearea unui Grefier european nu poate contribui esențial la asigurarea **accesului la justiție**.

D) Obținerea prin justiție unei încrederi mărite a cetățeanului UE – **public confidence**

Conform **Euro-barometrului nr. 290** al Comisiei Europene, publicat în iunie 2008, 76 % din Europeni sunt de părere , că Statele membre trebuie să întreprindă mari eforturi în domeniul schimbului de informații juridice sau polițiste.

În general în prezent cetățenii nu se consideră suficient de bine informați asupra temelor, care se referă la crearea unui spațiu de libertate, securitate și justiție (vezi Euro-barometrul nr. 290, pag. 32). În timp ce în prezent majoritatea cetățenilor nu doresc informații asupra altor domenii ale politicii, în domeniul justiției există o altă imagine. Euro-barometrul nr. 290 dovedește că cetățenii manifestă un mare interes pentru a căpăta mai multe informații asupra următoarelor teme: asupra protecției și apărării drepturilor omului, printre altele asupra calității justiției (vezi Euro-barometrul nr. 290. pag. 32: „ *Domeniile de interes pentru majoritatea oamenilor sunt cele legate de obținerea de informații referitoare la promovarea și protejarea drepturilor fundamentale, inclusiv drepturile copilului și calitatea justiției*”).

Sincronizat cu aceasta este expunerea din raportul CEPEJ 2008, *Sisteme juridice europene*, care se referă de asemenea la **încrederea publică** a cetățenilor în sistemele lor judiciare (vezi pag. 53). Din acest punct de vedere este necesar a căuta concepte de politică juridică verificate, care datorită apropierii de cetățeni să fie capabile să confere în mare măsură o satisfacție în privința justiției. Cel care obține mai multă încredere publică, va obține în general o mai mare măsură de acceptare în cadrul Uniunii. Cetățeanul se va simți mai sigur, dacă el ajunge mai repede la obținerea dreptului său. Răspunsul este din nou, introducerea **grefierului european**, care ca o parte a sistemului judiciar acționează în imediata apropiere a cetățeanului. De mare importanță sunt atribuțiile care îi sunt încredințate, autonomia și independența sa care îi acordă un loc deosebit în cadrul justiției, dar și un *loc special de partea cetățeanului*. În final prin aceasta se asigură un aport la succesul proiectului european.

E) Evaluarea justiției – evitarea disfuncționalităților

În contrast cu acestea practica judiciară este impregnată de o **permanentă supra-încărcare** și o **durată excesivă a proceselor** și care produce **mari deficite de dreptate**. De acestea sunt legate nu numai pierderi economice, dar și o *pierdere a încrederii* din partea populației. De fapt Convenția Europeană asupra drepturilor Omului prevede că fiecare are dreptul la rezolvarea litigiilor sale de către o instanță independentă și ne-părtinitoare și anume „*într-un termen adecvat*”. În cazul unei încălcări are loc o încălcare a drepturilor omului, care conduce la emiterea unor pretenții de despăgubire. În acest context trebuie menționat că în prezent un număr de 44 țări europene dispun de un sistem legal de compensații, pentru a remedia aceste **disfuncționalități judiciare** (Raport CEPEJ ediția 2006, Sisteme juridice europene pag. 57). Curtea Europeană de Justiție poate de asemenea sancționa cu amenzi Statele membre, atunci când se poate constata o durată excesiv de mare a procesului. Aici își are din nou locul întrebarea, dacă introducerea unui grefier european nu ar putea contribui la înlăturarea disfuncționalităților, la garantarea unei durate adecuate a procesului și deci la minimalizarea plății unor **compensații**. Aceasta deoarece introducerea unui grefier european va da posibilitatea ca judecătorii și procurorii să se concentreze asupra esenței problemei respective. Acestea sunt reprezentate de fapt de jurisdicție resp. urmărirea penală, care asigură pronunțarea justiției și refacerea încrederii cetățenilor în justiție. Acestea devin deosebit de pregnante în cazul **acțiunilor masive** în domeniul executării silite, eventual la emiterea unei decizii de somație naționale sau europene, dar și la alte operații masive cum ar fi ținerea registrelor oficiale (registrul comerțului și cartea funciară). De exemplu multe dintre litigiile civile se rezolvă prin procedura de somare, ceea ce conduce la degrevarea judecătorilor. Datorită formării sale profesionale vaste și spectrului larg de

atribuții grefierul s-a dovedit a fi deosebit de adecvat a participa la rapida
introducere de modificări inovative în justiție. Datorită faptului că plățile
compensatorii pot ajunge la valori exorbitante în cazul unei durate excesiv de
mari ale procesului, acest mod de rezolvare determină și economii bugetare.
Complementar cu acestea este și recomandarea **Consiliului European**, a
Comitetului de Miniștri, **Recomandarea nr. R(86) 12**, *referitoare la măsuri de
prevenire și reducere a excesivei supraîncărcări a instanțelor*, adoptată la 16
septembrie 1986. În baza numărului crescând de cazuri aflate pe rolul instanțelor
, pericolul apariției unei durate excesive a proceselor și marea încărcare a
judecătorilor cu atribuții ne-judecătorești, a fost deja comunicată Statelor membre
prin această recomandare, indicând transferul unor astfel de probleme către
funcționari din justiție calificați, corespunzător cu modelul german și austriac al
grefierului. De această idee se leagă ideea de grefier european, opțiune de o
competență evaluatoare deosebită, în cadrul unui spațiu de libertate, securitate și
dreptate. Concomitent cu introducerea unui grefier european, se creează
structuri juridice sigure și flexibile, care dau posibilitatea unei echilibrări a justiției
corespunzătoare scopului. *Mai multe funcțiuni pentru un grefier, înseamnă
evitarea efectivă a disfuncționalităților.*

F) Eficiența justiției - efecte sinergetice

Se fapt nu este vorba numai de clarificarea evaluării competențelor
grefierului european, ci și de deosebitele **efecte sinergetice**, care sunt legate
de introducerea **grefierului european**. Drept model poate fi luată istoria
grefierului german, care este legat strâns de istoria reformei din justiție. *Istoria
grefierului german este istoria evoluției justiției.* De fapt dezvoltarea politico-
juridică a funcției grefierului a avut loc în timpul existenței unor bugete reduse. În
acest caz nu s-a creat o contragreutate față de judecător, ci un moment de

echilibru, favorabil din punct de vedere al costurilor. Judecătorii, ca și grefierii au drept atribuție sprijinirea cetățeanului de a-și găsi dreptatea. Introducerea grefierului deschide justiției posibilitatea evitării unei „risipe exorbitante a timpului judecătorului” (Edictul din anul 1906) . De mare importanță este în acest caz, faptul că judecătorul se ocupă de o *serie de activități și operațiuni de masă*, care nu aparțin *jurisdicției propriu-zise*, ci pot fi clasificate ca fiind *acțiuni de prevenire și de asistență*. Dintre acestea fac parte de exemplu atribuții de jurisdicție voluntară și executarea silită. În sensul unei justiții dinamice și economic eficiente este totuși necesar, ca judecătorul să se concentreze pe pronunțarea deciziilor în cazul litigiilor și exercitarea jurisdicției penale, iar alte atribuții, care nu sunt neapărat atribuții judecătorești, să fie delegate unor funcționari din justiție calificați, eventual către grefieri. Același lucru este valabil și pentru procurori.

Sinergiile pot apărea prin faptul că grefierului i se încredințează sarcini ne-judecătorești, dar care în practică s-au dovedit din punct de vedere al costurilor a fi o alternativă față de angajarea de noi judecători. În plus judecătorii astfel degrevați pot să se dedice sarcinilor propriu zise ale unui judecător și pot fi cooptați, în domenii care suferă de o supra-încărcare excesivă. Poate fi consemnat și un **efect bugetar**, deoarece și în acest caz se evită angajarea de noi judecători. În plus prin transmiterea integrală către grefier a unor atribuții, pot fi evitate rezerve de transmitere și competențe duble, care în prezent conduc la mari deficiențe ale derulării procesului și organizării în cadrul instanțelor.

*Sinergiile se obțin, datorită faptului că se poate obține în **mare măsură o eficiență economică procedurală**.*

VII. Concluzii

Uniunea Europeană a Grefierilor recomandă Miniștrilor de Justiție din Statele Uniunii Europene ca în baza recomandării nr. (86) 12 a Comitetului de Miniștrii, ca Statele Membre să ia măsuri pentru învingerea și reducerea supraîncărcării cu lucrări a instanțelor (promulgată de către Comitetul de Miniștrii la 16 septembrie 1986 în cea de a 399 ședință a reprezentanților Miniștrilor conform articolului 15 b din Statutul Consiliului Europei) și a rezultatelor CEPEJ (Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției), astfel încât anumite atribuții de grefă și administrare a justiției să fie transferate către funcționari superiori din justiție și să se creeze un profil profesional conform prezentei cărți verzi. Acest lucru contribuie la o justiție eficientă și apropiată de cetățean.

În măsura în care competențele nu aparțin de justiție, acest profil profesional poate fi implementat și în alte instituții (de ex. notariate).

Uniunea Europeană a Grefierilor mai recomandă ca în baza rezultatelor Conferinței Miniștrilor Învățăământului de la Bologna din anul 1999 formarea profesională juridică din instituțiile de învățământ superior, să fie armonizată conform propunerii prezentei cărți verzi. Acest lucru conduce la o calificare unitară corespunzătoare unui profil unitar al grefierului european.